

Управління культури і туризму
Донецька обласна державна адміністрація
Донецька обласна універсальна наукова бібліотека
ім. Н. К. Крупської
Відділ науково-методичної роботи
і соціологічних досліджень
Новоазовська районна бібліотека

Бібліотеки Новоазовського району

*Збірка інформаційних матеріалів до
XIII обласного зльоту бібліотекарів села*

Донецьк 2010

ББК 78.34(4Укр-4Дон)75
Б 59

Бібліотеки Новоазовського району : зб. інформ. матеріалів до XIII обл. зльоту бібліотекарів села / Упр. культури і туризму Донец. облдержадмін., Донец. обл. універс. наук. б-ка ім. Н. К. Крупської, Новоазов. район. б-ка ; уклад. : Н. П. Супрунець, Н. В. Нестерова. – Донецьк : Сх. вид. дім, 2010. – 28 с.

Укладачі:	Н. П. Супрунець, Н. В. Нестерова
Редактор:	Т. С. Литвин
Науковий редактор:	Н. В. Петренко
Відповідальний за випуск:	Л. О. Новакова, засл. працівник культури України
Комп'ютерний набір:	В. І. Копійка

©Донецька ОУНБ
ім. Н. К. Крупської, 2010
© Новоазовська
район. б-ка, 2010

ВСТУП

Новоазовський район – це сонячний південь Донецької області. Він здобув популярність своїм приморським розташуванням, багатими чорноземами та природними пам'ятками. Його територія була заселена з найдавніших часів, про що свідчать археологічні пам'ятники та знахідки. Проте освоєння цих благодатних земель почалося в середині XVIII століття, саме в цей час територія району увійшла до області Війська Донського, козаки якого заснували перші населені пункти, а у 1849 році Державна рада ухвалила рішення про установа станиці Новониколаєвської (нині – м. Новоазовськ).

Корисні копалини району представлені великими запасами мінеральної води. В економічному розвитку провідну роль відіграє агропромисловий комплекс. Останніми роками інтенсивно розвивається нова галузь господарського комплексу району – вітроенергетика. Сьогодні Новоазовська вітроенергостанція, проектна потужність якої складає 50 МВт, є однією з наймогутніших в Східній Європі.

Але головна визначна пам'ятка району – Азовське море – природний раритет планетарного масштабу, найменше, найпрісноводніше, наймілководніше, найпродуктивніше море яке не має аналогів в інших частинах планети.

На території Приазов'я розташовані унікальні куточки природи, серед яких природний заповідник "Хомутовський степ", де в первозданному стані збереглися флора і фауна. В 2000 році створено регіональний ландшафтний парк "Меотида", на базі якого сьогодні створюється Національний природний парк.

Славиться район своїми трударями, які сумлінною працею перетворили безлюдні ковилові степи на квітучий край. Гордістю району є відомий гідрограф, полярний дослідник Георгій Седов, Герой Радянського Союзу, генерал-полковник Іван Людников, генерал-майор авіації Іван Хандюков.

Населення Новоазовського району, а це майже 37,0 тис. чоловік, обслуговує 55 закладів культури: 27 бібліотек, районний культурно-дозвіллевий центр, 23 сільських клуби і центри дозвілля, дитяча школа мистецтв, музей Г. Седова, 2 народних музеї.

Бібліотечна мережа протягом останніх 10-ти років залишається незмінною і складається з районної бібліотеки, бібліотеки для дітей, 2 міських та 23 сільських бібліотек. У 1993 році відбулася децентралізація мережі. В районі функціонують інноваційні заклади: культурно-просвітницькі центри, центр дозвілля дітей, бібліотека-клуб, бібліотека-

світлиця. Районна бібліотека працює над створенням центру популяризації краєзнавчої літератури серед юнацтва.

У своїй роботі бібліотеки використовують позастаціонарне обслуговування. В районі створено 12 бібліотечних пунктів, також бібліотечні працівники доставляють книги додому понад 150 інвалідам та пенсіонерам, проводять індивідуальні бесіди.

Бібліотечне обслуговування населення здійснюють 36 працівників, більша частина яких – фахівці з багаторічним досвідом роботи, справжні професіонали своєї справи. До послуг користувачів – універсальний бібліотечний фонд загальним обсягом 367,3 тис. пр. документів. Щорічно бібліотеки обслуговують понад 14 тис. читачів, яким видають майже 290,0 тис. пр.

Розвиткові творчих здібностей користувачів бібліотек, організації змістовного дозвілля населення сприяє робота 18 читацьких клубів за інтересами.

Популяризація літератури здійснюється за допомогою як традиційних, так й інноваційних форм, таких як виставки-роздуми, виставки-поради, дні громади, морально-правові ігри, етнографічні експедиції, екологічні брифінги, віртуальні подорожі тощо.

Розширити спектр послуг, забезпечити вільний доступ членів місцевої громади до інформаційних ресурсів допомагає впровадження інформаційних технологій. Завдяки реалізації Програми автоматизації районних бібліотек області мешканці Новоазовська і сільські жителі мають можливість користуватися Інтернетом, інформаційно-пошуковою системою "Нормативні акти України".

В межах здійснення проекту реформування системи місцевого самоврядування "Добробут громади" виділені кошти для ремонту районної бібліотеки, Красноармійської сільської бібліотеки – культурно-просвітницького центру, для якої також було придбано сучасну оргтехніку, здійснено підключення до Інтернету.

Бібліотеки району розвивають проектну діяльність, яка має вагомий результати. У 2007 році районна бібліотека отримала грант обласного управління культури і туризму за кращий соціальний проект (9,4 тис. грн), який було використано для створення краєзнавчого куточка "Пушкін і Приазов'є". Міні-грант у розмірі 5,0 тис. грн виграла Широкинська сільська бібліотека і за рахунок цих коштів змогла зробити косметичний ремонт приміщення і створити виставковий центр "Літопис села Широкине". Участь бібліотекарів у проектній діяльності дозволила залучити кошти для благоустрою паркової зони у с. Маркине та реставрації колодязя у с. Заїченки.

Таким чином, оновлення діяльності бібліотек району, їхня активна громадська позиція підвищують імідж бібліотек як культурних, освітніх, інформаційних центрів та сприяють більш ефективному обслуговуванню користувачів.

*Л. С. Старинцева,
директор Новоазовської
районної бібліотеки*

*Переплелись здесь были и легенды,
И с Приазовья веет стариной
Здесь предками разбуженные ветры
Не обошли потомков стороной.*

*Здесь таинств вековых пласты заложены,
Которые открыть нам предстоит.
К курганам и ручьям пути проложены,
К истокам древним, что земля хранит.*

*Страницы старых книг давно изучены,
И с новых свет познания горит...*

*К. Хавана
(Эллины Украины. – 2010. – июль-авг. – С. 15.)*

МІЙ РІДНИЙ КРАЙ – МОЯ ІСТОРІЯ ЖИВА

З досвіду роботи Новоазовської районної бібліотеки

Любов до рідної землі, знання її історії, повага до традицій, звичаїв своєї місцевості – риси, властиві патріотично налаштованій людині. А коли ця земля багата на легенди, перекази, трудові, воєнні звитяги, коли її прославили видатні люди минулого і сучасності, то просто неможливо бути до усього цього байдужим. Так вважають працівники Новоазовської районної бібліотеки, які одним з пріоритетних напрямів своєї діяльності обрали саме краєзнавство.

Виховання патріотичних почуттів починається з юних літ, тому у бібліотеці розроблено Програму створення бібліотеки – центру популяризації краєзнавчої літератури серед юнацтва на 2006–2010 рр. "Мій край – моя історія жива", метою якої є формування, збереження фонду краєзнавчих документів, його популяризація різними формами і методами.

Фонд краєзнавчих документів бібліотеки, який налічує близько 5 тис. пр., розмішено в краєзнавчих куточках абонементу та читального залу. Краєзнавчий куточок абонементу "Мій край – частинка України" представлено в таких тематичних розділах: "Заповідна природа", "Туристичні маршрути", "Донбас в художній літературі", "Греки Приазов'я", "Слово про землю новоазовську", в яких зібрано книги, публікації з періодичних видань та матеріали з Інтернету.

Краєзнавчий куточок читального залу "Слово про землю донецьку" є його окрасою, у ньому зібрано документи про Новоазовський район та про край в цілому. Причому тут знаходяться не тільки друковані матеріали, твори поетів-аматорів, а й рукописні – спогади мешканців про різні періоди історії району, м. Новоазовськ. Особливою популярністю користуються тематичні папки "Віхи історії Новоазовського району", "Наші предки", "Легенди Приазов'я", "Козацтво району", адже в них можна знайти не тільки матеріал для рефератів, доповідей, а й для самоосвіти з питань рідного краю.

Також в цьому куточку представлені такі тематичні папки, як "Життя в окупації", "Пам'ятники району", "Діти війни", "Сільське господарство Новоазовського району", "Фермерство. Приватні господарства району", "Наші знамениті земляки", "Відпочинок. Туризм", "Блакитні ниви Донбасу" та ін. Це говорить про ретельний відбір документів працівниками бібліотеки, їх бажання накопичити якнайбільше матеріалів з усіх сфер життя району та надати їх у користування читачам.

Велику інформаційну цінність мають матеріали про видатних земляків – Г. Седова, І. Людникова, краєзнавчі нариси місцевих дослідників В. Морозова, В. Венедиктова, М. Антоненко, Є. Пригоровського, В. Бесчастного, О. Попова.

Додають яскравості, колоритності експозиції фотознімки мальовничих куточків природи – регіонального ландшафтного парку "Меотида" та заповідника "Хомутовський степ".

У фойє бібліотеки читачів зустрічає експозиція "Тропа к Пушкіну", яка присвячена перебуванню поета у Приазов'ї, можливість оформлення експозиції з'явилася після того, як районна бібліотека у 2007 році виграла грант обласного управління культури і туризму на суму 9,4 тис. грн. Окрім документів про життя і творчість О. Пушкіна, його творів різних років видання (починаючи з 1936), тут розміщені статті місцевого краєзнавця-дослідника Б. Бережного, надруковані у газеті "Приазовский рабочий", його книга "Загадки таганрогского тракта", репродукція картини маріупольського художника В. Пономарьова "Я помню море пред грозою", де поет зображений на березі моря в районі с. Безіменне. Прикрашає експозицію вишитий портрет О. Пушкіна, який подарувала ветеран бібліотечної справи Р. Сережнікова.

Успішна робота з краєзнавчим фондом значною мірою залежить від якості довідково-бібліографічного апарату бібліотеки. Література краєзнавчого характеру відображається в краєзнавчій та тематичних картотеках, наприклад: "Новоазовськ – наше рідне місто", "Почесні громадяни району та міста", "Хронологічна картотека книг про район" та ін.

Для кращого використання краєзнавчого фонду співробітники бібліотеки розробляють різноманітні інформаційні видання, складають рекомендаційні списки літератури. Серед користувачів особливою популярністю користуються такі видання: краєзнавчий календар "Пам'ятні дати м. Новоазовськ: роки, події, люди", рекомендаційні списки "Рідна природа Новоазов'я", "Дорога длиною в жизнь" (про генерал-полковника І. Людникова), "Солнечная симфония" (про видатного композитора С. С. Прокоф'єва), "Космос – землянам" (про льотчика-космонавта Г. Берегового), "Він – наш поет, він – наша слава" (про поета-земляка Н. Щербину).

Районна бібліотека є своєрідним центром спілкування місцевих письменників, краєзнавців. Тут їх завжди радо зустрічають, допомагають у розшуку потрібної інформації, а також у виданні книжок. Взагалі видання книг місцевих авторів стає у місті важливою подією, тому і

відзначається відповідним чином – із запрошенням авторів, представників місцевої влади, інтелігенції, зацікавлених читачів, переважно молоді.

Так відбулися презентації книг В. Морозова "Безыменские берега", Є. Пригоровського "Поселок у моря", "Путь в бессмертие", "Новоазовск", М. Антоненко "Три цвета времени".

Велику аудиторію зібрала прем'єра книги Є. Пригоровського "Новоазовськ" – зацікавлених виявилось навіть більше, ніж зміг вмістити читальний зал, поряд з літніми, поважними людьми були присутні юнаки й дівчата з місцевих шкіл. Спочатку автора та його книгу представили директор бібліотеки Л. Старинцева та відомий краєзнавець В. Венедиктов, а потім сам Є. Пригоровський розповів про історію її написання, відповів на запитання присутніх. Найбільш яскраві епізоди з книги зачитували учні старших класів, а вчитель історії ЗОШ № 1 С. Бороденко відзначив твір як важливий внесок у вивчення історії рідного краю. По закінченні заходу автор подарував декілька примірників книги районній бібліотеці зі своїм підписом і найкращими побажаннями.

Протягом багатьох років в усіх краєзнавчих заходах бібліотеки брав участь провідний краєзнавець району, письменник, громадський діяч Володимир Васильович Венедиктов, автор численних публікацій про Новоазовський район – його історію, сьогодення. Багато років він працював над книгою "Дорогие мои земляки", уривки з якої неодноразово зачитував бібліотекарям і читачам. На жаль, у березні 2010 року Володимира Васильовича не стало, книгу поки що не надруковано, але громадськість міста, бібліотечні працівники докладають зусиль, аби втілити мрію цієї непересічної людини – подарувати книзі життя та донести її до читачів. Матеріали про життя та творчий шлях В. Венедиктова містить папка-досьє "Колумб рідного краю", з якою всі бажаючи можуть ознайомитися.

Мабуть, ніщо так не очищує душу, як гарне слово, прекрасна мелодія. Вони огортають людину і радістю, і смутком, надають можливість виявити свої кращі почуття. Таке душевне піднесення відчують учасники творчих вечорів місцевих поетів-аматорів, інших заходів за їх участю, які традиційно проходять у читальному залі бібліотеки. Однією з таких зустрічей стала поетична година "Поезія рідного краю", організована спільно з учнями 11-го класу ЗОШ № 1 та їхнім класним керівником Л. Тищенко. Юнаки та дівчата добре підготувалися до заходу – підбрали публікації віршів Т. Родіної, А. Сміховської, О. Калюжної, А. Мащенко, С. Короткової, А. Клецової, Н. Гаєвської, які були присутні в залі, підготували літературно-музичну композицію, де звучали вірші про кохання, природу рідного краю, подвиг

земляків в часи Великої Вітчизняної війни, трудові звитяги. Але найбільшою несподіванкою для присутніх поетів було те, що школярі оформили тематичні папки для кожного поета, а потім подарували їх авторам і бібліотеці. Такі зустрічі завжди залишають добрий слід у душах присутніх, сіють зерна добра.

Надихають на творчість учасників бібліотечних заходів не тільки поети, а й народна майстриня Руфіна Іванівна Сережнікова, яка подарувала бібліотеці декілька своїх вишитих картин, серед них вже згадуваний портрет О. Пушкіна, а також портрет Т. Шевченка, вишитий вірш Кобзаря "Заповіт". Руфіна Іванівна є постійною учасницею виставок декоративно-прикладного мистецтва, які регулярно організовуються у бібліотеці. Також у бібліотеці було проведено персональну виставку майстрині "Світ гармонії і краси".

Краєзнавча діяльність районної бібліотеки дозволяє читачам, з одного боку, довідатися про нові цікаві факти з історії як Новоазовська, так і навколишніх сіл, а з іншого – по-новому подивитися на бібліотечних працівників, які ведуть неабияку пошукову роботу.

Такі можливості були у відвідувачів бібліотеки під час проведення виставки-конкурсу "Мій рідний край" де були представлені реферати з історії сіл Широкине, Гусельщикове, Рози Люксембург, Маркине. Переможцем конкурсу читачі визначили М. Вербицьку – завідувачку Маркинської сільської бібліотеки. Її робота, присвячена історії та сьогоденню рідного села, викликала одностайні схвальні відгуки. Взагалі мешканці міста високо оцінили матеріали виставки-конкурсу, ось тільки деякі висловлювання: "Впечатляет лаконичностью, достоверными фактами, фотографиями. Время сильно изменило ветеранов, но спасибо землякам, что помнят страницы истории каждого" (вчитель ЗОШ); "Большое впечатление получила от выставки. Все работы глубоко проникнуты любовью к родному краю" (співробітник пенсійного фонду); "Традиции родного края, его обычаи и обряды – то наследие, которое требует и изучения, и сохранения в целях созидания и воспитания подрастающего поколения" (працівник культурно-дозвілльєвого центру); "Выставка-конкурс "Мій рідний край" просто чудесная. Она помогает заглянуть в прошлое, узнать больше о своей маленькой родине, об истории родного края, о людях, которые прославили нашу землю" (редактор районної газети).

Є такий вислів: "Без минулого немає майбутнього". А в минулому є такі сторінки, які неможливо викреслити з пам'яті поколінь – голодомор 1932–1933 рр., Велика Вітчизняна війна. Уроки історичного краєзнавства, які проводить районна бібліотека, сприяють патріотичному вихованню

молодого покоління, надають можливість висловити подяку людям, які пережили страшні роки.

"Голодомор: спогади свідків" – назва одного з уроків історичного краєзнавства, в якому взяли участь бібліотекар О. Бондар, краєзнавці В. Венедиктов, Є. Пригоровський, а також свідки голодомору. А про те, що ця страшна сторінка історії України не залишила байдужими молоде покоління, засвідчили виступи учнів ЗОШ № 3, які читали власні вірші. Задля підготовки і проведення заходу бібліотечні працівники використали матеріали, зібрані в тематичному досьє "Свідчать жителі нашого району", книзі "Приазовье. 1932–1933 годы. Голодомор" (Маріуполь, 2008). На завершення заходу усім присутнім було запропоновано переглянути документальний фільм "Голодомор 1932–1933 рр."

Одним з важливих напрямків краєзнавчої діяльності бібліотеки є літературне краєзнавство. З новоазовщиною пов'язані імена відомих людей. Так, дослідники стверджують, що казка про золоту рибку, славнозвісне Лукомор'я з поеми "Руслан и Людмила" – це результат перебування О. Пушкіна на березі Азовського моря (с. Безіменне). Приазов'ям присвятив свій найпоетичніший твір "Степ" А. Чехов, а режисер С. Бондарчук знімав тут однойменний кінофільм. Оспівували й оспівують рідний край у своїх творах місцеві письменники.

Велику зацікавленість користувачів викликала мультимедійна презентація "Літературне краєзнавство", яку провели в читальному залі бібліотеки завідувача відділом обслуговування Л. Манько, бібліотекар Л. Баласанова за участю вчителів шкіл міста та старшокласників. На початку вчителька ЗОШ № 1 В. Чаус розповіла про економічний та соціальний розвиток району, навела цікаві приклади, які для багатьох стали відкриттям. А потім на екрані з'явилися зображення морського узбережжя, портретів письменників, сторінок їх творів. Цікавими були коментарі бібліотекарів та вчителів. На презентації було представлено творчість земляків – В. Морозова, М. Антоненко, А. Попова, В. Бесчастного та ін. Під час розповіді про книгу А. Попова та В. Бесчастного "Славный сын Кривой Косы" на екрані з'являлися фотознімки Г. Седова, маршрут його експедиції – фрагменти з експозиції міського музею.

Також у практиці роботи бібліотеки є ще чимало змістовних, інформаційно насичених заходів: віртуальні патріотичні уроки, інформаційно-пізнавальні години, краєзнавчі подорожі, виставки-діалоги, виставки-роздуми тощо. Усі вони сприяють популяризації історії краю, його сучасного розвитку, вихованню поваги до рідної землі. Для

підготовки заходів бібліотекарі використовують не тільки друковані видання, а й матеріали, отримані завдяки ресурсам Інтернет.

Таким чином, краєзнавча робота Новоазовської районної бібліотеки сприяє підвищенню статусу бібліотеки, як інформаційного, культурного, освітнього закладу та сприяє створенню позитивного іміджу книгозбірні у жителів району.

НАЩАДКИ СЛАВНОГО ОТАМАНА

З досвіду роботи Хомутовської сільської бібліотеки

Історію села Хомутове пов'язують з іменем отамана Війська Донського, генерал-ад'ютанта Михайла Григоровича Хомутова, який збудував садибу на березі річки Грузький Єланчик. Саме ця дата (1820 рік) вважається датою заснування села, в живописні міста якого і почали переселятися козаки з Дону, Полтавської та Харківської губерній.

Зараз в с. Хомутове проживає близько 700 мешканців, серед яких є нащадки тих козаків, які його заснували. Славний родовід продовжують 19 козаків на чолі з отаманом А. Баландіним козацького об'єднання "Хутір Хомутове", яке входить до складу Таганрозького козацького повіту Військового козацького товариства "Всевеликое Войско Донское".

Тож в селі є кому охороняти порядок, поширювати знання про козацькі традиції, звичаї. Долучилася до цієї благородної місії й сільська бібліотека, яку очолює молода, ініціативна жінка Катерина Олександрівна Семищенко.

Саме вона висловила ідею оформлення в приміщенні бібліотеки інтер'єру козацької хати. Допомогали збирати експонати усім селом, особливо відзначилися члени клубу "Юні козачата". Козацька кімната має два вікна (виготовлені місцевими умільцями), які прикрашають вишиті рушники, в куточку – ікона з лампадою, теж прикрашена старовинним рушником. Посеред кімнати – стіл, вкритий скатертиною, на ньому посуд – глечик, глиняні миски, дерев'яні ложки, хлібниця, черпак. Замість ліжка, як і в ті часи, дерев'яна лава, застелена домотканим покривалом, а біля неї – предмети побуту – макітра, рубель. На етажерці ручної роботи розташовані герб, військові відзнаки, документальні джерела про історію козаччини, свіжі номери газети "Казачий вестник". Можна тут познайомитися і з "Козацькими заповідями", які прийняті зараз у козацьких формуваннях.

Почесне місце в кімнаті займає піч, в якій стоїть справжній старовинний казан; є тут також прядка, що й досі знаходиться в робочому стані. Особливою гордістю бібліотеки є козацький мундир, біля якого – світлина із зображенням козацької сім'ї. Таке оформлення створює реальну картину козацького побуту, допомагає відтворити атмосферу далеких років, і, звичайно, активно використовується під час проведення бібліотечних заходів.

Місцеві козаки – часті гості бібліотеки, активні учасники й помічники у проведенні конкурсів, вікторин, козацьких змагань, засідань клубу "Юні козачата".

Якраз за участю "Юних козачат" був проведений "Козацький КВК", під час якого члени двох команд – "куренів" – змагалися у силі, спритності, кмітливості, ерудованості. Запрошені на цей захід козаки – сотник В. Семищенко та хорунжий С. Мироненко розповіли про історію донського козацтва, традиції, обряди та звичаї, які дійшли до наших днів. За результатами проведених конкурсів з невеликою перевагою переміг курінь "Козацька шабля", якому дістався головний приз – торт, відразу ж поділений між усіма учасниками змагань.

Популяризації козацьких традицій сприяють уроки народознавства, які також проходять спільно з місцевими козаками. Теми уроків різноманітні: "Військовий устрій козаків", "Козацька зброя", "Обряди донських козаків", "Легенди та перекази козацької доби". Поряд з інформаційною частиною заходу завжди присутнє театралізоване дійство – показ обряду, демонстрація старовинної зброї тощо.

Проте Хомутове славне не тільки козацьким рухом, а й тим, що з ім'ям козацького отамана пов'язана назва природного заповідника "Хомутовський степ". У бібліотеці оформлений однойменний краєзнавчий куточок, де зібраний матеріал про природу рідного краю. Увагу користувачів привертає вистака-гербарій "Дивовижний світ природи", де зібрані численні види степових рослин, представлені друковані видання про заповідник. З живописними видами села відвідувачів бібліотеки знайомить фотовиставка "Мій рідний край", а про природно-заповідний фонд України, Донбасу розповідає книжково-ілюстративна виставка "Жива душа природи".

Особливо цікавляться мешканці села виданнями, що розповідають про заповідні місця краю – заповідник "Кам'яні могили" у Володарському районі, регіональний ландшафтний парк "Клебан-Бик" у Костянтинівському районі, Святогірський історико-архітектурний заповідник, і, звісно, регіональний ландшафтний парк "Меотида" та заповідник "Хомутовський степ" у Новоазовському районі.

За матеріалами видань з виставки "Жива душа природи" бібліотекарка регулярно проводить заочні подорожі "Заповідна Донеччина", а матеріали з куточку "Хомутовський степ" стали відправним пунктом у пізнавальній подорожі для дітей молодшого шкільного віку "Природа навколо нас". Діти ознайомилися з різновидами флори і фауни степу, а також дізналися про причини зникнення деяких рослин і тварин.

До речі, "Хомутовський степ" це найбільша частина Українського степового заповідника (площа – 1028 га). На його території збереглися три давні кургани скіфських часів. Початок охоронному режиму було

покладено в 1926 році. "Хомутовський степ" служить природним еталоном для вивчення флори, фауни, ґрунтів різнотравно-типчаково-ковильних степів Приазов'я. Тут нараховується близько 550 видів рослин, серед яких 50 рідкісних.

Заповідник є одним з небагатьох залишків степів, що займали колись в Приазов'ї великі території. На його просторах можна докладно ознайомитися з багатим в минулому рослинним та тваринним світом південних приазовських степів¹.

Також у бібліотеці проводяться заходи, які привертають увагу і дітей, і батьків. Таким заходом стало свято-екскурсія "Стежками рідного степу", на якому розповідь про рідкісні та лікарські рослини доповнювали загадки та вірші про них. Діти й дорослі із задоволенням взяли участь у екологічній грі "Буду я природі другом", а потім самі приготували фіточаї, якими й пригощалися.

Заходи екологічної тематики прийшлися до душі читачам бібліотеки. Серед найулюбленіших: День птахів, екскурсії на природу "Не зламай гілку!" та ін. Завдяки екологічному вихованню підростаюче покоління дбайливіше ставиться до навколишнього середовища, відчуває відповідальність за "братів менших".

Ще один важливий напрям діяльності сільської бібліотеки – популяризація національної культури, української мови. Свято рідної мови вже стало доброю традицією і своєрідною візиткою сільської бібліотеки. Особливо вдалим можна назвати свято "Що означає твоє ім'я?" за участю старшокласників місцевої школи. Юнаки та дівчата заздалегідь готувалися до нього – малювали плакати з висловлюваннями про мову, складали повідомлення про походження імен у різних народів.

Розпочалося свято словами В. Сухомлинського: "Мова, слово – то найтонший різець, здатний доторкнутися до найпотаємніших куточків людського серця... Без поваги, без любові до рідного слова не може бути ні всебічної людської вихованості, ні духовної культури". Програма заходу містила в собі різноманітні форми – читання віршів про мову, повідомлення про походження деяких імен в різні періоди історії країни, причому про жіночі імена розповідали дівчата, а про чоловічі – хлопці. Далі учні взяли участь у вікторині, яку підготував учень 11-го класу А. Грищенко за допомогою бібліотечних книг.

Питання вікторини були різноманітні, наприклад: "Назвати найбільше старовинних імен, які зустрічаються в Україні", "Пригадати назви кінофільмів і літературних творів, у яких використані імена людей",

¹ Заповідники і пам'ятники природи Донбасу [Електронний ресурс]. – Електронні дані. – Режим доступу: <http://www.grinchuk.lviv.ua/referat/1/267.html>

"Пригадати прислів'я та приказки з людськими іменами", "Назвати загадки, в яких є імена" і т. д. Під час відповідей на питання вікторини діти дізналися, що означають їхні власні імена та імена родичів та друзів.

Таким чином, враховуючи досвід попередніх поколінь – славних козаків, теперішні мешканці с. Хомутове зберігають і примножують козацькі традиції, звичаї, вчать ся берегти рідну природу, любити свій народ і рідну мову. А сільська бібліотека, разом з Будинком культури, місцевою інтелігенцією, членами козацького формування завжди була, є і буде ініціатором цих добрих починань.

НЕ ЗАБУВАЙМО СВОЇХ ДЖЕРЕЛ

З досвіду роботи Обривської сільської бібліотеки-світлиці

Назва села Обрив дуже красномовна: невеличке, охайне та привітне, воно розмістилося на крутому березі (обриві) Азовського моря.

За чисельністю жителів – село невелике (480 чоловік), проте в літню пору, за рахунок відпочиваючих, кількість мешканців значно збільшується. Єдиний осередок культури села – бібліотека, яка привертає увагу відвідувачів, передусім, своє українською світлицею, душою якої стала завідувачка бібліотеки Діна Андріївна Тисленко. Все, до чого торкалася ця жінка, наповнювалося світлом, енергією, добром.

При створенні світлиці Діну Андріївну активно підтримали місцеві жителі, які допомагали знайти експонати: предмети побуту, вишиті рушники, серветки, сімейні фотографії старожилів. Інтер'єр світлиці прикрашає тин з рослинами, глечиками, старовинними іграшками, а також картини місцевого художника І. Кондакова.

Експонати світлиці активно використовуються у краєзнавчій роботі, при підготовці і проведенні заходів з популяризації культури українського народу, традицій, звичаїв.

Окрасою бібліотеки-світлиці стала яскрава й змістовна експозиція "Розкаже сива давнина", на якій крім друкованої продукції, демонструються вишиті рушники, серветки, вироби народних умільців. Експозиція складається з декількох розділів. Перший – "Українська минувшина" – відкривають слова О. Довженка: "Сучасне завжди на дорозі з минулого в майбутнє...". У розділі представлені книги М. Грушевського "Як жив український народ", Д. Яворницького "До історії степової України", "Історія України: джерельний літопис" за редакцією В. Червінського та М. Обушного та інші видання про найважливіші події в історії України з найдавніших часів. Розділ "Духовна культура українського народу" розкриває матеріали з історії християнства в Україні, відображаючи період від дохристиянських вірувань до сучасних духовних традицій українців. Сімейним традиціям, родинному вихованню, формуванню родинно-побутових стосунків присвячений розділ "З родини йде життя людини".

Народознавство – один з пріоритетних напрямів роботи бібліотеки-світлиці, що приваблює і дорослих і дітей. Вони із задоволенням беруть участь у заходах, які організовує світлиця. Найбільше запам'яталися такі, як літературна година "Мій рід – моє коріння", урок народознавства "Традиції, звичаї та обряди українського народу", вечорниці "Добрий

вечір, щедрий вечір", посиденьки "Струни душі – українські народні пісні".

Весело й цікаво пройшли "Вечорниці у світлиці", орієнтовані на юнацьку категорію користувачів. Популяризація традицій і звичаїв народу, прищеплення любові й поваги до його духовних надбань – таку мету поставили перед собою організатори. Програма заходу була досить насиченою: тут і привітання гостей з хлібом-сіллю, і виконання народних пісень, і дівочі ворожіння, і змагання юнаків – хто сильніший. Присутні із задоволенням брали участь у конкурсах скоромовок, знавців українських прислів'їв і приказок. Особливо сподобалась гостям заходу інсценізація уривка з повісті І. Нечуя-Левицького "Кайдашева сім'я" (діалог Карпа й Лавріна про сватання). Завершилися вечорниці частуванням варениками:

*"Милі гості, просим сісти,
Вареники будем їсти,
Вареники непогані,
Вареники у сметані".*

Розвиткові духовності та зміцненню моральних засад суспільства сприяють такі заходи як: урок доброти "Матуся моя рідненька", година духовності "До ближнього – з любов'ю і добром", година спілкування "Пливе човен – рідні повен", голосні читання "Біблія – вічна книга".

Надовго запам'ятався маленьким читачам урок доброти "Матуся моя рідненька", який був проведений напередодні Дня матері. До нього дітлахи готувалися заздалегідь: вчили вірші, малювали на конкурс портрети своїх матерів. На заході діти дізналися про історію виникнення свята, прослухали уривки з класичних творів, присвячені матерям, самі декламували вірші, брали участь у конкурсі прислів'їв та приказок про маму, власноруч приготували вітальні листівки для своїх матерів.

У бібліотеці-світлиці широко відзначаються як календарні, так і релігійні свята. Духовному вихованню читачів, особливо дітей, сприяє знайомство з Біблією. Так, під час літніх канікул учні молодших класів місцевої школи були учасниками голосних читань "Біблія – вічна книга". Біблейські сюжети захопили хлопчиків та дівчаток, примусили замислитися над вічною темою боротьби добра і зла, духовного очищення.

Одним з найважливіших напрямків роботи сільської бібліотеки також є патріотичне виховання молоді, прищеплення їй любові до рідної землі, до свого народу. Для цього в бібліотеці створено краєзнавчий куточок "Мій край – моя історія жива", тематичні папки "Наші славні земляки", "Реабілітовані історією", проводяться години, уроки

краєзнавства. Традиційними стали зустрічі з ветеранами Великої Вітчизняної війни, старожилами села.

Належна увага приділяється моральному, екологічному вихованню дітей та молоді. Заходи, присвячені цим темам, завжди різнопланові й цікаві, наприклад: діалог "Про товаришування і дружбу", бесіда-роздум "Вулиця, компанія і книга", гра-подорож "Рослинний світ Донбасу", виставка саморобних виробів "Звертаємося до природи", конкурс дитячого малюнка "Жива природа" тощо.

Виховуючи у читачів любов до рідної землі, повагу до історичного минулого, культури українського народу, бібліотека-світлиця тим самим підвищує соціальну значимість, покращує свій імідж, що, в свою чергу, позитивно впливає на зв'язок з місцевою громадою.

На превеликий жаль, Діна Андріївна Тисленко не встигла втілити усі свої ідеї, цього року скінчився її земний шлях. Але справу її життя продовжує молодий бібліотекар Ганна Володимирівна Джеломанова, людина активна, небайдужа до минулого, теперішнього і майбутнього свого мальовничого села та його мешканців.

СОЦІАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО – НОВИЙ ІМПУЛЬС РОЗВИТКУ БІБЛІОТЕКИ

З досвіду роботи Красноармійської сільської бібліотеки – культурно-просвітницького центру

"Людина, для якої книжка ще з дитинства стала такою необхідною, як скрипка для музиканта, як пензель для художника, ніколи не відчує себе обділеною, збіднілою та спустошеною!" (В. Сухомлинський). Цими словами зустрічає відвідувачів Красноармійська сільська бібліотека.

У Красноармійському (до 1937 р. – Хрещатицьке) бібліотеку було відкрито ще у 1932 році, майже 80 років тому. З тих пір сталися значні зміни і в житті села, і в житті бібліотеки. З маленької кімнати у сільському клубі вона перебралася в просторе світле приміщення на другому поверсі нового Будинку культури.

Завдяки участі у пілотному проекті реформування місцевого самоврядування "Добробут громади", приміщення було відремонтовано, придбано сучасне комп'ютерне обладнання, домашній кінотеатр, планується підключення Інтернету.

Бібліотека позиціонує себе як культурно-просвітницький центр, завжди знаходячись у центрі подій місцевої громади. Адже очолює її Раїса Петрівна Іванчук – людина активна, творча, яка має великий авторитет у селі.

Раїса Петрівна вважає, що успішна діяльність сільської книгозбірні можлива лише за умови соціального партнерства з органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями, закладами освіти, Будинком культури тощо.

Особливо важливим є співробітництво бібліотеки і сільської ради. Голова сільради Ірина Володимирівна Дяченко завжди в курсі бібліотечних справ, опікується створенням комфортного, затишного бібліотечного середовища, бере участь у багатьох заходах бібліотеки. Оскільки тепер бібліотека має комп'ютери, сільський голова планує ввести ще одну штатну одиницю – спеціаліста з комп'ютерної техніки. Таким чином бібліотека перетвориться в сучасний інформаційний центр.

Часті гості бібліотеки – депутати сільської ради Н. Перехрест, Г. Білан, М. Гірняк, І. Ющенко, С. Скороход, депутати районної ради С. Курасова, В. Серкутан є не тільки її активними читачами, а й ініціаторами проведення бібліотечних заходів. Депутати районної ради регулярно інформують членів сільської громади про рішення районних органів влади, до того ж у бібліотеці створений куточок "Місцеве

самоврядування в дії", матеріали якого постійно оновлюються і користуються попитом серед відвідувачів.

Бібліотекар проводить значну громадську роботу. Зараз у селі працює осередок громадської організації "Джерело", яка бере участь у реалізації Міжнародного проекту Європейського Союзу та Програми розвитку ООН "Місцевий розвиток, орієнтований на громаду". Гасло проекту "Разом дієвіше!". Проект передбачає, що організації громад, органи виконавчої влади та місцевого самоврядування спільно визначатимуть пріоритети розвитку території, спільно плануватимуть та реалізовуватимуть заходи для сталого розвитку свого села, селища чи міста. Тому Раїса Іванівна згуртувала біля себе місцевий актив з метою розробки відповідної документації та атрибутики – статуту, герба та гімну громади. Було об'явлено конкурс на кращий ескіз герба, переможницею якого стала учениця 7-го класу, одна з найкращих читачок бібліотеки Т. Роянова. Герб с. Красноармійське красномовно відображає діяльність місцевої громади: тут і трактор-трудівник на землі, домашні тварини і птахи – символ добробуту, лани зелені, золоте колосся. Вінцем усього стали церковні купола – духовний скарб селян.

Гімн написали вчителька музики і співу Н. Сурманідзе та художній керівник Будинку культури С. Остапчук, які також є активними читачами бібліотеки:

*"В степовім просторі
Гарно розцвіло
Миле і привітне
Ріднеє село.
Красноармійське – милий, рідний край!
Хай не згасне слава
Нашим трударям!"*

Соціальні партнери надають бібліотеці вагому фінансову допомогу. Так, завдяки плідній співпраці з агроцехом № 6 ДП "Ілліч-Агро Донбас" в особі його начальника В. Серкутан, стало можливим неодноразове здійснення передплати газет та журналів, а також поповнення фонду виданнями серії "Сто великих..." та іншими актуальними документами.

До речі, серія "Сто великих..." користується неабияким попитом у читацького загалу, нею цікавляться не тільки діти та юнацтво, а й люди старшого віку, яких у селі чимало.

Таких читачів об'єднує клуб "Кому вже за... і не тільки", створений за підтримки сільської ради, спільно з радою ветеранів села. На засіданнях клубу літні люди мають можливість корисно й цікаво провести

свій вільний час, обговорити поточні події, поділитися творчими задумами, випити запашного чаю. Особливо запам'яталося учасникам засідання під назвою "А в серці – пісня солов'їна", присвячене значенню пісні в житті людини. Бібліотекар потурбувалася про оформлення однойменного перегляду літератури, а сценарій створювали разом з активом клубу. Протягом вечора лунали різні пісні: народні, естрадні, у записах і у виконанні членів клубу, бібліотекар розповідала про історію створення і виконання деяких відомих пісенних шедеврів.

Події Великої Вітчизняної війни назавжди залишаться у серцях людей, які пережили тяжкі випробування, а діти й молодь шанують ветеранів, дарують їм турботу й свою творчість. Саме так можна охарактеризувати святкову програму "Тим, які стояли на смерть в ім'я життя", присвячену 65-річчю Великої Перемоги. Вона була дуже насиченою: виставка творів художньої літератури воєнної тематики "Пам'ять про подвиг"; виступи: сільського голови І. Дяченко, голови ради ветеранів села Л. Прибільської, концертна програма за участю вихованців дитячого садка "Ластівка", аматорського дитячого театру "Непоседа", медпрацівника сільської амбулаторії В. Бобильової. Виступи дітей з читанням віршів, інсценізацією уривку з поеми О. Твардовського "Василий Теркин", попури з пісень воєнних років у виконанні В. Бобильової не залишили у залі байдужих. Зі сльозами на очах ветерани отримали подарунки і квіти, про які потурбувалися сільська влада та спонсори.

Бібліотечна діяльність охоплює різноманітні сфери, у тому числі і популяризацію здорового способу життя, особливо серед молодих мешканців села. Тут надійними помічниками Раїси Петрівни є працівники медичної амбулаторії, спільно з якими проводяться бесіди, уроки-застереження, профілактичні години та інші заходи. Головне, щоб молоді люди не залишилися байдужими до свого здоров'я та здоров'я оточуючих. Саме виявлення обізнаності молоді, їх відношення до людей, які хворіють на СНІД, туберкульоз і стало метою бесіди з експрес-опитуванням "СНІД... Туберкульоз... Вирок чи діагноз?". Підведення підсумків опитування показало, що 96% респондентів вважають, що навіть з невиліковними хворобами можна жити гідно, повноцінно, відвойовуючи кожен день дорогоцінного дару – життя.

Разом з фізичним здоров'ям, людина повинна мати здоров'я духовне – поважати традиції предків, знати й любити рідну мову, літературу, природу свого краю, бути у злагоді з навколишнім світом. І тут найкращими помічниками сільського бібліотекаря є вчителі місцевої школи О. Кожевникова, Л. Олійникова, С. Білоусова, вихователька

дитячого садочка О. Голуб. "Подорож в "Країну Сонячних зайчиків" (до 80-річчя дитячого письменника В. Нестайка), колаж "Піраміда українських казок", вечір-обряд "Коляда прийшла, свято принесла" – ці та інші заходи прийшлися до душі і дітям, і дорослим учасникам. Приміром, напередодні проведення колажу "Піраміда українських казок" дітям було запропоновано взяти участь у конкурсі творчих робіт за мотивами українських казок. А під час заходу ці роботи було презентовано – Коза-дереза, Котигорошко, персонажі з "Ріпки", Яйце-райце у вигляді м'яких іграшок, малюнків, пластилінових виробів. Побували учасники заходу і на "галявині усмішок", взяли участь у вікторині "Чи знаєш ти героїв українських казок?". Солодкі призи, які отримали переможці конкурсу та вікторини прийшлися до смаку усім учасникам.

Для того, щоб оздобити бібліотеку для проведення вечору-обряду "Коляда прийшла, свято принесла", читачам-активістам знадобилася допомога усіх жителів села, адже потрібні були рушники, предмети побуту минулого, старовинний одяг, свідчення старожилів. Особливо стали у нагоді роботи народних майстринь Л. Прибільської, В. Міщенко, О. Міщенко – вишиті рушники, серветки, вироби з глини. А оскільки на вечорі, окрім показу обряду колядування, колядників пригощали стравами української кухні, тут теж не обійшлося без участі сільських майстринь кулінарії. І, як завжди, не без участі І. Дяченко, яка виконувала роль гостинної господині.

Дуже вдало проходять заходи екологічної спрямованості, теж організовані разом зі школою і дитячим садком – гра-вікторина "Для шпаків і для синиці дім збудуємо відмінний", виставка подорож "Екологія природи – екологія душі", експрес-опитування користувачів стосовно екологічного стану в Україні і в регіоні. В ході опитування респонденти висловлювали цікаві й слушні думки, тому бібліотекар вирішила завести "Книгу думок та побажань", де відвідувачі і в подальшому могли б ділитися своїми думками щодо стану навколишнього середовища, ідеями щодо його збереження тощо.

Бібліотека – культурно-просвітницький центр проводить велику пошукову роботу з історії с. Красноармійське, поповнюючи новими матеріалами літопис "Красноармійське: милий рідний край". У 2014 році буде відзначатися 200-річчя від дня заснування села, тому ще є час поповнити літопис новими матеріалами розвідок та фотознімками. На теперішній час зібрано матеріал з історії бібліотеки, сільської ради, с. Пелипаси, якого вже нема на карті, а також з історії місцевої школи, амбулаторії, дитсадка "Ластівка", колгоспу "Зоря комунізму" (зараз агроцех № 6), про видатних людей села.

Традиційним щорічним заходом є свято села "Люди працюючі: золоті поля!", у якому активну участь бере Раїса Петрівна. Свято проводиться у першу неділю жовтня, його програма містить нагородження кращих працівників сільського господарства, виступи художніх колективів, виставки робіт народних майстрів і майстринь села. Сценарій свята складають, як правило, працівники Будинку культури і бібліотеки, та й ведуть його разом.

Своєю діяльністю спільно з сільською радою, закладами культури, освіти, медичними установами, громадськими організаціями бібліотека ще раз доводить, що, тільки об'єднавши зусилля, можна досягти успіху у благородній справі служіння людям.

ЗУСТРІЧІ З ПРЕКРАСНИМ І ВІЧНИМ

З досвіду роботи Приморської сільської бібліотеки

У житті людини мистецтво завжди було і є важливим чинником гармонійного розвитку, засобом виховання естетичних смаків.

Приморська сільська бібліотека ставить за мету створення в своїх стінах атмосфери довіри, щирості, доброзичливості, сприяння розвитку творчих здібностей мешканців села. В центрі уваги завжди залишається читач, його інтереси та потреби. Тому не випадковим було створення три роки тому на базі бібліотеки літературно-музичної вітальні "Душі прекрасні поривання". Це об'єднання згуртувало людей, які цікавляться музикою, образотворчим мистецтвом, новинками літератури відповідної тематики. Вони корисно і змістовно, проводять свій вільний час у бібліотеці.

Учасники вітальні – люди, різні за фахом, освітою, віком, але об'єднує їх одне – потяг до прекрасного. Найактивніші з них – юнацтво та люди середнього віку, серед яких: вчитель місцевої школи, вихователька дитячого садку, художник, працівник агроцеху та ін. Загальна ж кількість учасників – 19.

Завідувачка бібліотеки Олена Анатолівна Щуренко для учасників музичної вітальні готує різноманітні, комплексні заходи, для підготовки яких використовує як традиційні друковані видання, так і фото-, аудіоматеріали. Такий підхід дає позитивний результат, приваблює найвибагливіших користувачів. А те, що до проведення заходів у вітальні залучаються працівники сільського Будинку культури, надає їм яскравості, емоційної насиченості.

Один із таких заходів – літературно-музичний вечір "Чарівні звуки українського романсу" – став незабутнім для шанувальників поезії та музики. Урочисто прибраний зал, канделябри на столах, портрети поетів, композиторів і виконавців – все це створювало атмосферу свята, свята одного з найулюбленіших у народі вокальних жанрів – романсу.

Учасники вечору дізнались багато цікавих фактів із біографій відомих поетів, композиторів, співаків.

На вечорі лунали романси як у аудіо записах, так і у виконанні співаків-аматорів, а під звуки романсу "Отцвели хризантемы" учасники танцювального колективу Будинку культури закружляли у вальсі.

До вечора було підготовлено книжкову виставку "Магія українського романсу", яка познайомила відвідувачів з творами відомих українських поетів, які стали романсами: Л. Українки "На човні нас було

тільки двоє", В. Забіли "Гуде вітер вельми в полі!", "Не щебечи, соловейку", Т. Шевченка "Думи мої, думи мої...", "Тече вода в синє море...!", "Ой три шляхи широкії", А. Малишка "Рідна мати моя" ("Пісня про рушник"), М. Луків "Росте черешня в мами на городі..." та ін. Виставку прикрашали портрети співаків-виконавців романсів: Ф. Шаляпіна, І. Козловського, А. Солов'яненка, Й. Кобзона, С. Захарова.

Надовго запам'ятались гостям вітальні й такі заходи як літературно-музичні вечори "Перехрестя долі Кобзаря", "Разбитая жизнь или роза и крест" (за творчістю О. Блока), "Лунай, рідна мово!", літературно-музичні композиції за байками І. Крилова "Лебедь, Рак да Щука", до Дня Перемоги "Как я выжил, будем знать только мы с тобой".

200-річний ювілей М. Гоголя учасники вітальні відзначили "Гоголівськими усмішками". Творчо підійшли вони до програми заходу та до створення книжкової експозиції "Музами вінчаний геній", епіграфом до якої став вислів С. Машинського: "Кожен великий митець – то цілий світ, відчутти його багатогранність і неповторну красу – означає наблизити себе до безкінечного розмаїття життя". Видання, представлені у розділах "Гоголівськими шляхами", "Талант яскравий і невичерпний", "Дзеркальний світ Гоголівської комедії" надали можливість учасникам заходу довідатись про життєвий і творчий шлях письменника, глибше пізнати творчі прийоми Гоголя, його тонкий гумор та сатиру. Програма вечора гумору складалася з двох частин. Спочатку завідувачка бібліотеки розповіла присутнім про яскраву і неоднозначну особистість письменника, а потім юні актори театру мініатюр "Шанс" сільського Будинку культури представили інсценізацію уривка з "Сорочинського ярмарку" – в українських національних костюмах, природно перевтілившись в героїв повісті. Чудовим завершенням заходу стала вікторина "Гоголівські герої", переможницею якої стала учениця 9-го класу Д. Семіволос.

Треба сказати, що юні актори "Шансу" є постійними учасниками вітальні і незмінними помічниками Олени Анатоліївни. Для того, щоб "увійти в образ", вони ретельно готуються: перечитують художні твори, складають сценарії міні-вистав, звертаються до літературознавчих матеріалів. Так, готуючи інсценізацію уривку з "Сорочинського ярмарку", учасники колективу довго обговорювали, що саме представити глядачам, потім передивлялися однойменний музичний фільм, добирали пісні тощо. Тобто, разом з заняттями театральним мистецтвом, молодь залучається до читання класичної літератури, літературознавчих джерел.

Сільські мешканці охоче відвідують не тільки великі літературно-мистецькі заходи, а й інформаційні хвилинки, бібліографічні огляди.

Наприклад, про життєвий і творчий шлях видатної української актриси Соломії Крушельницької читачі дізналися під час інформаційної хвилини "Богиня сцени"; історія знищення українського кобзарства була темою заходу "Закатована пісня". Багато корисної і для багатьох нової інформації одержали присутні на бібліографічному огляді літератури "Жіночі образи у творчості Т. Г. Шевченка".

Проте заходи у літературно-музичній вітальні – не єдине, чим живе бібліотека. Опікуючись естетичним вихованням маленьких користувачів, Олена Анатоліївна багато уваги приділяє організації і проведенню заходів саме для цієї читацької категорії. Більшість з них вона проводить у формі гри, оскільки таким чином дитина краще засвоює інформацію, виявляє активність.

Серед найбільш вдалих й улюблених – гра-подорож "Літературний диліжанс", ігри-вікторини "Відгадай, хто я?", "Казкова лотерея", гра-інформина "Любій малечі – про цікаві речі" та ін. Специфіка таких ігор полягає в тому, що для виконання багатьох елементів (відповісти на питання вікторини, зобразити героя, продекламувати вірш або уривок з казки тощо), малюкам необхідно звернутися до книги. Це виховує потребу читання, формує читацькі смаки дітей.

Естетичному розвитку читачів сприяє популяризація декоративно-прикладного мистецтва, адже в селі багато талановитих людей, які у вільний час займаються улюбленою справою – вишиванням, плетінням, малюванням тощо. Місцеві жителі знають, що побачити рукотворні шедеври односельців завжди можна у сільській бібліотеці, яка постійно організовує виставки "Творці дивосвіту", "Квітуче народне мистецтво", "Поезія народної вишивки", "Душа народу – в його творіннях". Залюбки надають свої роботи для бібліотечних вернісажів народні майстрині Н. Бойко (вишивання хрестиком і гладдю), Л. Гарай (в'язання гачком), В. Теодорська (вироби з дерева). Такі виставки нікого не залишають байдужими, захоплюють неповторністю, спонукають до творчості. У найближчому часі у бібліотеці планується створення ще одного аматорського клубу – клубу жіночого рукоділля, де учасники зможуть поспілкуватися на улюблені теми, передати одне одному секрети майстерності, організувати виставки своїх робіт. А бібліотекар завжди готова допомогти своїм читачам знайти інформацію, яку зараз можна отримати не тільки з книжок та періодичних видань, а й з Інтернету районної бібліотеки.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
МІЙ РІДНИЙ КРАЙ – МОЯ ІСТОРІЯ ЖИВА <i>З досвіду роботи Новоазовської районної бібліотеки</i>	6
НАЩАДКИ СЛАВНОГО ОТАМАНА <i>З досвіду роботи Хомутовської сільської бібліотеки</i>	12
НЕ ЗАБУВАЙМО СВОЇХ ДЖЕРЕЛ <i>З досвіду роботи Обривської сільської бібліотеки-світлиці</i>	16
СОЦІАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО – НОВИЙ ІМПУЛЬС РОЗВИТКУ БІБЛІОТЕКИ <i>З досвіду роботи Красноармійської сільської бібліотеки – культурно-просвітницького центру</i>	19
ЗУСТРІЧІ З ПРЕКРАСНИМ І ВІЧНИМ <i>З досвіду роботи Приморської сільської бібліотеки</i>	24

Виробничо-практичне видання

Бібліотеки Новоазовського району

*Збірка інформаційних матеріалів до
XIII обласного зльоту бібліотекарів села*

Укладачі:

Н. П. Супрунець,
Н. В. Нестерова

Редактор:

Т. С. Литвин

Науковий редактор:

Н. В. Петренко

Відповідальний за випуск:

Л. О. Новакова,
засл. працівник культури України

Комп'ютерний набір:

В. І. Копійка

Макет:

І. А. Венгранюк

Підп. до друку 10.08.2010. Формат 60x84 1/16. Папір офсетний.
Друк різнографний. Гарнітура Times. Ум. друк. арк. 1,6.
Обл.-вид. арк. 1,3. Зам. № 108102010. Наклад 120 пр.

Видавниче підприємство "Східний видавничий дім"
(Державне свідоцтво № ДК 697 від 30.11.2001)
83086, м. Донецьк, вул. Артема, 45
тел./факс (062) 338-06-97, 337-04-80